

Tekst: Flp 4,4-7**Tłumaczenie:**

4. *Cieszcie się w Panu w każdej chwili!*

Jeszcze raz mówię: cieszcicie się!

5. *Wyrozumiałość wasza niech będzie znana wszystkim ludziom.*

Pan jest blisko.

6. *O żadną rzecz się [nie] troszczcie, lecz w każdej [sprawie], w modlitwie i prośbie [modlitewnej], niech z wdzięcznością próśby wasze będą przedstawiane przed Bogiem.*

7. *A pokój Boży, który jest lepszy od każdego rozumu, będzie czuwać w Chrystusie Jezusie nad sercami waszymi i myślami waszymi.*

[...] – oznaczają wyrazy, których nie ma w tekście, ale przy tłumaczeniu na język polski należy/można je dodać

(...) – wyrazy występują w tekście, ale można je pominąć ze względu na polską składnię (są zbędne)

Komentarz do tłumaczenia:

w. 4. *en kyrio* – dosłownie „w Panu”, należałoby odczytywać w znaczeniu relacyjnym

pantote – nie oznacza „zawsze”, tylko podkreśla zachowanie w konkretnych sytuacjach i w użyciu takiego słowa można dopatrzeć się nawiązania do wspomnianych w liście określonych i trudnych doświadczeń adresatów (np. Flp 1,29).

w. 5. *to epieikes* – najczęściej tłumaczone przez „łagodność” albo „uprzejmość”, decyduję się na tłumaczenie przez „wyrozumiałość”, ponieważ lepiej oddaje to przyjazny stosunek do innych niż ogólne określenie „łagodność”.

w. 6. *merimnaoo* – posiada dwa aspekty znaczeniowe i dlatego najlepiej oddać je przez „troszczyć się”, które również może mieć znaczenie pozytywne i negatywne. „Martwić się” jest nacechowane w języku polskim wyłącznie negatywnie.

gnooridzesthoo – dosłownie „niech będą znane”, tłumaczę przez „niech ... będą przedstawiane”, ponieważ jest to jeden z aspektów znaczeniowych tego czasownika i w tym fragmencie pasuje znacznie lepiej niż ogólne tłumaczenie, podkreślając akt przedstawiania próśb Bogu w modlitwie, a nie tylko kwestię informowania Go o nich.

w. 7. *hyperechousa* – słowo to występuje również w Flp 2,3 i oznacza przewyższanie w jakości bądź wartości.

Umiejscowienie fragmentu w księdze:

Flp 4,4-7 znajduje się w końcowej części listu, która ma charakter parenetyczny (pouczający). Nawiązuje ona do głównych tematów pisma – radości chrześcijańskiej

nawet w obliczu prześladowań, relacji zboru do otoczenia oraz do podziałów, jakie dokonały się wśród wierzących w Filipi.

Fragment zawiera trzy wyraźnie oddzielone imperatywy, których nie należy ze sobą łączyć – to wezwanie do radości (4,4), do wyrozumiałości (4,5) i porzucenia troski (4,6). Takie asyndetyczne, bezspójnikowe konstrukcje są charakterystyczne dla pouczających części listów, które zawierają zbiory różnorodnych napomnień.

Komentarz:

w. 4. List do Filipian jest jedynym z listów Apostoła Pawła, w którym pisze on tak dużo o radości – samych form czasownikowych jest aż dziewięć!

Chairete bywało w listach zwyczajowym pożegnaniem, w tym fragmencie jest to jednak połączenie tradycyjnego zwrotu pożegnania z wezwaniem do radości ze względu na przywilej szczególnej więzi z Bogiem w Chrystusie. Warto podkreślić, że Paweł kieruje to wezwanie do chrześcijan w Filipi w czasie, kiedy sam siedzi w więzieniu (Flp 1,12-14). Temat radości w obliczu cierpień i prześladowań (m.in. 1,29-30) oraz w obliczu problemów z jednością wśród wierzących (m.in. 1,27 i 2,1-4) jest w tym liście bardzo istotny i przy interpretacji należy to uwzględnić.

Flp 4,4 jest powtórzeniem wezwania z 3,1, przy użyciu dwóch czasowników w trybie rozkazującym. Podstawą wezwania do radości jest Jezus Chrystus, Pan i objawiona w Nim sprawiedliwość (Flp 1,21-24; 3,7-12). Dzięki temu wezwanie do radości w życiu chrześcijanina nie jest zależne od uwarunkowań zewnętrznych i stanowi według Pawła jedną z cech charakterystycznych chrześcijanina (Rzym 12,12; 14,17) oraz owoc Ducha Świętego (Ga 5,22-23; por. I Tes 1,6).

w. 5. Werset 5. nie jest gramatycznie powiązany z wersem 4. *to epieikes* jest postępowaniem wobec ludzi nacechowanym łagodnością i wyrozumiałością, przeciwieństwem do bezlitosnego przestrzegania litery prawa i zasad. Uosobieniem tej pozytywnej postawy był Chrystus, a adresaci są wezwani do naśladowania jego postawy (w podobnym tonie 2,5-11). Tłumaczenie przez „wyrozumiałość” lepiej podkreśla to, że ma to być postawa wobec wszystkich, również tych, którzy są wrogo do chrześcijan w Filipi nastawieni i tak wobec nich postępują.

Stwierdzenie „Pan jest blisko” pojawia się nagle i nie jest powiązane gramatycznie z poprzedzającym je zdaniem. Można to stwierdzenie rozumieć dwojako, w zależności od interpretacji przysłowka *engys* – odczytanie przestrzenne oznaczałoby realną obecność Pana wśród wierzących, a czasowe wskazywałoby na oczekiwanie jego powtórnego przyjścia w najbliższej przyszłości. Najczęściej interpretuje się ten przysłówek w znaczeniu czasowym, jako uzasadnienie postawy wyrozumiałości, choć niewykluczone jest przyjęcie obu znaczeń jednocześnie. Wtedy Apostoł przypominałby adresatom, że Pan jest zarówno obecny, jak i wkrótce przyjdzie w pełni widoczny sposób. Dzięki temu adresaci mogą być tym bardziej łaskawi nawet dla ludzi wrogo do nich usposobionych. W liście Jakuba 5,7-8 czytamy o podobnej motywacji do przyjęcia określonej postawy przez adresatów listu.

w. 6. Przypomnienie o bliskości Pana można również interpretować jako wprowadzenie wersetu 6., który podejmuje kwestię szkodliwej troski. *merimnate* w języku greckim oznacza zarówno „dbałość o kogoś, zabieganie o coś” (tak o Tymoteuszu w Flp 2,20), jak i „zmartwienie, utrapienie, uczucie niepokoju”. Polskie słowo „troska” ma również

oba odcienie znaczeniowe. Apostoł w wersecie 6. odwołuje się do negatywnej postaci troski, nie precyzując jej przedmiotu, i wzywa do porzucenia tej szkodliwej postaci zabiegania o zaspokojenie potrzeb życiowych. Właściwą postawą według autora listu jest przedstawianie Bogu w modlitwie wszystkich potrzeb, z postawą wdzięczności (por. 1,4). *tee proseuchee* i *tee deesei* oznaczają modlitwę, przy czym pierwsza wydaje się akcentować modlitwę błagalną, a druga modlitwę dotyczącą bardzo konkretnych, egzystencjalnych i pilnych potrzeb. W tym zdaniu mamy nagromadzenie aż trzech słów, które określają różne aspekty modlitwy, co podkreśla jej znaczenie w obliczu troski.

Przedstawianie próśb Bogu w modlitwie Apostoł Paweł poleca jako sposób na niszczącą życie, pełną niepokoju troskę egzystencjalną. W modlitwie ta troska znajduje swój wyraz i zostaje nazwana oraz skierowana do Boga.

Według niektórych komentatorów, to nie tyle sama modlitwa, co modlenie się z postawą wdzięczności ma dla autora listu kluczowe znaczenie.

w. 7. Werset 7. jest jako jedyny połączony z poprzednim za pomocą spójnika *kai* w znaczeniu skutkowym: „w wyniku tego” i podaje konsekwencje zastosowania się do rady Apostoła. Wyrażenie „pokój Boży” w całym Nowym Testamencie występuje jedynie w Flp 4,7. Dopełniacz „Boży” można rozumieć jako genitivus obiectivus, czyli pokój z Bogiem, dany jako rezultat usprawiedliwienia przez wiarę w Chrystusa (por. Rzym 5,1), który jest źródłem tego pokoju.

Samo słowo „pokój” jest tutaj użyte w znaczeniu hebrajskiego słowa *shalom*, które oznacza porządek i harmonię, gdy wszystkie sfery życia są kierowane zgodnie z planem i zamiarami Boga.

Zestawienie pokoju i rozumu można odczytać dwojako – pokój Boży przewyższa każdy ludzki rozum bądź też, że pokój Boży prowadzi do lepszych rezultatów niż ludzkie planowanie czy też, że jest znacznie skuteczniejszy w usuwaniu niepokoju niż mierzenie się z nim intelektem.

Pokój Boży ma pilnować i chronić serca oraz myśli w Chrystusie Jezusie przed szkodliwą postacią troski o byt.